

konc. ze dne 14. září 1854 č. 238 ř. z.). Závora má především za účel chodce a povozy na blížící se vlak upozorniti a tudíž sloužiti za znamení, že přechod přes dráhu, pokud jest uzavřena, jest zapověděn. Závora nemusí vůbec býti tak silná, aby každému nárazu odolala (výn. mín. obch. ze dne 21. ledna 1873 č. 25.440 z r. 1872).

II. Zřízení a udržování závor.

Přechody přes trať železniční budtež opatřeny závorami ve vzdálenosti nejméně 12 stop od středu nejbližších kolejí. Nejdéle 5 minut před příchodem vlaku musí býti závory uzavřeny. Deset minut před očekávaným příjezdem vlaku nesmí se již stáda přes dráhu hnáti. Pokud přechody přes dráhu musí býti též osvětleny, stanoví se zvlášť dle místních poměrů (§ 41 žel. dopr. řádu ze dne 16. listopadu 1851 č. 1 ř. z.).

Tažných závor (Zugschranken), kteréž jsou vzdáleny více než 50 m. od stanice hlídače, lze použiti toliko k uzavření cest méně používaných. Železniční hlídači, jichž péči tyto závory jsou svěřeny, musí býti vůbec sto se svého stanoviska je přehlédnouti a nad nimi dozor míti. Tažné závory budtež opatřeny zvoncem, jímž před jich uzavřením má býti zazvoněno; též se doporučuje, aby zvonec tento byl samočinně zařízen. Závory mají býti tak zařízeny, aby je bylo možno i rukou otevřítí a uzavřítí, přičemž jest radno signálem zpravití příslušného hlídače o tom, že zavřená tažná závora rukou byla otevřena. Zvonu a zařízení závor k otevírání rukama není zapotřebí, nachází-li se závora nejméně 7500 m. od nejbližší železniční koleje (§§ 21 a 22 technických úmluv pro stavbu a zařízení hlavních drah ze dne 1. ledna 1889).

III. Přetržení tažných závor tvoří skutkovou povahu zločinu veřejného násilí dle § 85 lit. c) tr. z. (roz. kas. dv. s. ze dne 21. února 1888 č. 15.140). Byl-li železniční společnost uzavřen v rovině přechod přes dráhu, může ten, jemuž se tím brání v chůzi nebo jízdě přes dotyčné místo dráhy, podati toliko stížnost ku příslušnému úřadu dozorčímu, nikoli však žalobu soukromoprávní (roz. nejv. s. ze dne 13. srpna 1891 č. 9799). Při krádežích na železnicích a jich příslušenství není použití § 175 I. b) tr. z. odvislo od podmínky, že trestný čin mohl míti v zápětí přerušení jízdy na železnici. Odcizení kolejnice, již bylo použito jako součástky železniční závory, sluší tudíž rovněž trestati dle zmíněného zákonného ustanovení (roz. kas. dv. s. ze dne 8. února 1892 č. 15.886).

Zavraždění dítěte.

I. Právo trestní.

Zločinu zavraždění dítěte dopouští se matka, jež své dítě (manželské nebo nemanželské) úmyslně usmrtí při porodu (t. j. od toho okamžiku, kdy se počal akt porodu a ještě nějaký čas potom, pokud totiž trvá onen psychický stav matčin způsobený slehnutím) nebo úmyslným opomenutím pomoci při porodu potřebné dá mu zahynouti (§ 139 tr. z.). Zavraždění dítěte jest ohledně matky jakýmsi privilegovaným způsobem vraždy, neboť pachatelka netrestá se smrtí, nýbrž jen doživotním těžkým žalářem (při pokusu těžkým žalářem od 5—10 let, § 138 odst. 10 tr. z.), byla-li vražda spáchána na dítěti manželském; bylo-li dítě nemanželské, nastupuje v případě usmrcení žalář od 10 do 20 let (při pokusu těžký žalář od 5 do 10 let, § 138 odst. 1 tr. z.), v případě opomenutí potřebné pomoci těžký žalář od 5 do 10 let. Případ takového opomenutí nastává však jen tehdy, když smrt dítěte nastupuje toliko z té příčiny, že úmyslně bylo

(matkou) ponecháno vlivu okolností, kteréž dle přirozeného běhu věci ohrožují život každého novorozence (ku př. zakrvácení, nedostatek potravy, zima atd.); jestliže však k těmto příčinám smrti dítěte matkou nezabráněným přibude ještě jiná příčina působící teprve vlivem matky (ku př. matka slehne úmyslně na záchodě, aby dítě v kalu zahynulo), je tu usmrcení a nikoli opomenutí (nál. kas. dv. ze dne 17. prosince 1886, sb. č. 1012). Tento mírnější trest pro zavraždění dítěte stihá matku však netoliko v tom případě, že ona sama dítě usmrtí, nýbrž i tehdy, když má jen spoluvinu na usmrcení dítěte svého způsobeném kýmisi třetím, byť i v jednotlivém případě byl trest na spoluvinu při vraždě ustanovený mírnější (nál. kas. dv. ze dne 19. března 1880 sb. č. 244). Třetí osoby však, kteréž dítě usmrtí nebo se zúčastní usmrcení jeho matkou provedené, nepostihuje onen mírnější trest pro matku stanovený, nýbrž obecný trest, který zákon stanoví na vraždu, pokud se týká na vraždu spáchanou na příbuzných (nál. kas. dv. se dne 19. března 1880 sb. č. 244).

Tatáž ustanovení nacházíme ve voj. trest. zákoně (§ 418) a v trest. zák. pro Bosnu a Hercegovinu (§ 214).

Dle osnovy nového trestního zákona (§ 220) propadá matka usmrtivší úmyslně své dítě trestu káznice v trvání od 1 do 15 let, nebo trestu vězení od 6 měsíců do 5 let.

II. Soudní lékařství.

Vyšetřuje-li soudní lékař mrtvolu novorozence dítěte a jest podezření, že bylo usmrceno, má předložiti si nejprve otázku, zda dítě přišlo na svět živé čili nic, jelikož zodpověděním této otázky podmíněno jest další vyšetřování konkrétního případu se strany soudu. Lékař, který náležitě dovede pokusmo zjistiti, žije-li určitá osoba čili nic a provádí pokusy tyto s bedlivostí a rozvahou, může ve většině případů s větší nebo menší jistotou, namnoze zcela bezpečně otázku zmíněnou rozluštití uváživ zevrubně výsledek pátrání i nález obdukční. Ke zkouškám tohoto druhu počítáme předkem pokus o vypláknutí plic a žaludku, kterýžto prostředek soudní lékaři zhusta valně zanedbávají, jakkoli doznati dlužno, že touto zkouškou dle okolností dospěti lze k objevům, kterýchž nelze jiným způsobem docíliti. Neprovedou-li se zkoušky k zjištění životnosti bezvadně, jsou ovšem důsledky vážené z výsledku jich illusorními. S druhé strany jest možno, že sice lékař zkoušky o životnosti správně provedl, avšak z výsledku jich dovodil nesprávný závěrek. Pokročilá hniloba může důkaz o tom, zda dítě dýchalo či nedýchalo, učiniti vůbec nemožným. Ve mnoha případech najdou se právě mrtvoly dítek již v pokročilém stavu hniloby, v jiných případech pak čeká se na rozkaz úřadu ku provedení obdukcce, mrtvola dítěte ponechá se bezúčelně ležeti až nastoupí značný stupeň hniloby, kterýž brání řádnému důkazu o tom, zda dítě přišlo na svět živé čili nic. Tomu lze snadno tím se vystříci, že se soudním lékařům pokud možno nejrychleji doručí případný rozkaz od příslušného úřadu. Jen za zcela zvláštních okolností a poměrů, které ponejvíce vyhledáváním se zjistí, může dítě před dokončeným porodem vzduch dýchat. I lze někdy — třeba výsledek zkoušky o životnosti byl negativní — souditi, že dítě se živé narodilo, a to tehdy, když ještě před prvními záchvěvy dechovými dostalo se do nějakého prostředí tekutého nebo řídkého vůbec a tu pak při nastalém dýchání přišly mu do ústrojí nikoli vzduch, nýbrž ony cizorodé hmoty. Při novorozencích dětech trvá to druhdy z různých příčin

dosti drahnou dobu, než po porodu počnou dýchat; zemře-li takovéto dítě v této době, vymyká se otázka životnosti nezřídka úplně lékařskému posouzení v případě obdukce. Jsou-li na takovéto mrtvole dětské rány, možno po případě z povahy jich dovozovati, zda dítě bylo živé čili nic.

Stanoviti čas, jak dlouho dítě po porodu žilo, lze někdy nejspíše ještě dle povahy pupku a pupečníku, jakož i dle obsahu střev. Soudní lékař pytvaje mrtvolu novorozence má vždy na mysli míti způsoby možnosti, kterýmiž dá se vysvětliti smrt dítěte před porodem, za porodu anebo po porodu přirozenými příčinami. Zvláštní soudní význam mohou zde míti dle okolností případy, kde nastala smrt udušením z přirozené příčiny, a dále smrt při porodu dle udání náhle rodičku přepadnuvší, jakož i vzácné případy smrti zakrvácením, jehož příčinou byl pupečník špatně podvázaný nebo vůbec nepodvázaný. Nejčastěji vyskytují se tyto případy zavraždění dítěte: usmrcení povstalé poraněním lebky tupým předmětem, při čemž dlužno míti na zřeteli případná poranění podmíněná aktem porodním, jakož i nepravidelný vzrůst kostí, dále možná náhodná takováto zranění po smrti se přihodivší; další případy jsou zabití, usmrcení úderem, šlápnutím na jiné částky těla, kteréž pak většinou spolu s poraněním hlavy se vyskytují.

Usmrcení způsobené pádem těla dětského tím způsobem, že se dítě svrhne ze značnější výšky, následkem čehož povstati mohou smrtelná poranění vnitřní. Násilné zadušení dítěte přikrývkou z měkkých předmětů, ve kterémžto případě zejména dlužno pátrati případně po přirozených příčinách zadušení, jež lze nezřídka jen stíží zjistiti; dále ucpání otvorů dýchacích, při čemž mohou se ukázati odřeniny kůže, stopy po nechtech od prstů, kteréž v řídkých případech mohou býti způsobeny svépomocí rodičky; i tu musí při posuzování případu lékař pečlivě uvážiti, co se mu udává o průběhu porodu; násilné zardousení ucpáním úst a hrtanu prsty nebo jinými předměty, při čemž povstávají na hrtanu rozsáhlé trhliny; násilné usmrcení uškrcením, zardousením, utopením. Konečně vyskytují se případy zavraždění dítěte, kde jedná se o úmyslné opomenutí potřebné pomoci; sem patří jmenovitě případ, když matka neposkytne novorozenci ochrany před vnějšími škodlivými vlivy nebo když dá mu zahynouti hladem.

Záznam knihovní.

Záznam neboli prenotace jest knihovní zápis, jehož účinkem jest nabytí, převod, obmezení nebo zánik knihovních práv pod výminkou, že nápotomně spraven bude (§ 8 odst. 2 knih. z.). Záznam se připouští, jestliže předložená listina nemá sice veškerých náležitostí potřebných ku vkladu, avšak má všeobecné náležitosti ke knihovnímu zápisu (§ 35 knih. z.).

I. Záznam práva zástavního.

K tomu vyhledává se:

1. Osvědčení pohledávky; osvědčení takové záleží v tom, když na př. v soukromé listině určitému věřiteli pro určitou pohledávku nebo pro určitý úvěr poskytnuto jest právo zástavní (rozh. ze dne 19. srpna 1873 č. 8248, časop. »Ger. Halle« z r. 1874 č. 5). Nastává otázka, může-li se státi záznam práva zástavního na základě směnky opatřené prohlášením, že se pro určitou pohledávku zástavní právo zřizuje. Otázka tato jest sporná; celá řada rozhodnutí nejvyššího dvoru soudního svědčí této otázce kladně (tak zejména rozh. ze dne 25. září 1873 č. 9429